

end hvad Tsjerning paa sin Bis kaldte de fine fiske Vifter, idet den ene Sagsførerforsamling ligger inden i den anden, og tilsidst skulle Sagsførerne sidde indenfor luffede Døre og stemple og mærke den Mand, de ikke synes om, fordi han ikke vil søge Raal med dem. Det er min Mening om den høitærede Ministers Forslag om Sagsførerne, at det vil ikke bidrage til Andet end til at slappe og svække den Selvtændighed, der bør være hos Sagsførerstanden, thi det er den Stand, der skal have Mod og Dygtighed til at antage sig den forladte Mand's Sag lige overfor hele Omverdenen, og naar Sagsførerstanden fæner Medlemmer, der ville gjøre dette, saa siger jeg, at den er ikke en Bibe Løbak værd.

Bale: Idet vi skulle til at forhandle et Forslag om en hel Omordning af vort Retsvæsen, maa det første Spørgsmaal, enhver Folkethingsmand gjør sig, være, hvorvidt det vil blive en Fyldestgjørelse af Grundlovens Ord. Den første Grundlovsparagraf, som jeg ved denne Leilighed skal omtale, er § 2, som lyder saaledes: Den lovgivende Magt er hos Kongen og Rigsdagen i Forening; den udøvende Magt er hos Kongen; den dømmende Magt er hos Domstolene. Naar jeg nu gennemlæser det foreliggende Forslag og de i de foregaaende Dage forhandlede to Lovforslag, om hvilke den høitærede Justitsminister har erklæret, at de udgjøre en Helhed, hvoraf man ikke kan udtage et enkelt Led — han nævne dog et Led, nemlig Rævningsinstitutionen, der ikke nødvendigvis hører med til Bygningen — og vi se, hvorledes det i hver anden Paragraf omtales, at disse Dommere skulle udvænes af Kongen, det vil sige af den udøvende Magt, paa den Maade, som den udøves af Kongen her tillands, saa siger jeg paa Forhaand, at jeg ikke kan skjønne, at Grundlovens § 2 er fyldestgjort ved det Forslag, som her ligger for. Det er den første store Hovedindvending, som jeg tillader mig at rette imod det foreliggende Forslag. De ere næsten utallige de Steder i Forslaget, hvor der staar Tale om den Indflydelse, som den udøvende Magt vil tiltage sig med Hensyn til Domsmagtens fremtidige Indretning her tillands. Det var den ene Grundlovsparagraf, jeg maatte tage Hensyn til. Den anden vigtige Grundlovsparagraf, som her maa tales om, er § 71, der siger, at „Retspleien bliver at adstille fra Forvaltningen efter de Regler, som fastsættes ved Lov.“ Jeg vil ogsaa leilighedsvis kun nævne § 73, hvor der staar, at „Dommerne have i deres Raal alene at rette sig efter Loven“. Her paa dette Sted, hvor der staar Loven, maa man ikke forudsætte, at der menes den Lov, som staar omtalt i § 70, hvor der staar, at den dømmende Magts Udøvelse kun

kan ordnes ved Lov. Det er det, her er Tale om, men, naar Dommerne i deres Raal skulle dømmе, skulle de rette sig efter Loven, det er Dommernes Pligt og deres Pligt efter Grundloven. Jeg tror ikke heller, at det paa alle Punkter stemmer med det Forslag, her er forelagt. Det er disse indledende Bemærkninger, jeg skal gjøre som Hovedindvendinger mod den Ordning, der er foreslaet her i dette Lovforslag, men saa skal jeg til Dplysning om, hvorledes man er kommen til denne Ordning, tillade mig at kaste et ganske kort Tilbageblik paa, hvorledes vi have faaet de nuværende Domstole, hvilket muligvis kan tjene til at klare, om den Ordning, der foreslaas, er nødvendig og stemmende med den hele Retsudvikling, vi have haft her tillands, eller om ikke nogle theoretiske, i og for sig meget gode, Grundsatninger have ledet til at faae et helt nyt Apparat, der egentlig strengt taget hverken ligger i vort Folks Udøvelse eller er nødvendig til Fyldestgjørelsen af Grundlovens Ord. Den simple Retsordning her tillands var for ikke saa mange Aarhundreder tilbage den, at der var Herredsting og Landssting. Der var Herredsting omkring i Herrederne — dengang var der ikke engang kommet saa meget Liv i Kjøbstæderne, at Stadsretterne vare komne frem — og der var iøvrigt Landssting. Der var Landssting paa Nerne, der var Landssting i Staane, der var Landssting i Nørrejylland, og der var Landssting i Sønderjylland. Kongen, som havde den dømmende Myndighed dengang, men som vel at mærke var en valgt Konge, en Valgkonge, drog omkring paa Thingene for at udøve sin dengang efter Loven gjældende Andel i Domsmagten, men der var ingen Høiesteret. Derimod kom der, alt som Kongemagten udviklede sig, tilsidst en Hofret, og den kom før Høiesteret. Dette Naavn Hofret have vi endnu i Hof- og Stadsretten her i Kjøbenhavn. Den sidste Instrux for Høiesteret kom tilstede under Struenses Ministerium 1771 i det samme Aar, da en Mængde forskjellige Retter bleve samlede til een Ret saaledes, at den nuværende Overret i Kjøbenhavn kom til at bestaa af Hofretten og Landsretten og Stadsretten foruden mange flere Domstole, idet det nemlig dengang gjaldt, at de forskjellige Stænder skulde have hver sit Børnesting; Abelen havde f. Ex. sit særegne Børnesting. Nu er der Ingen, der har et særegent Børnesting her i Landet andre end de Militære, som have et særskilt Børnesting, hvorfor vi jo ogsaa have faaet forelagt et særligt Lovforslag om Hærens Strafferetspleie. Fortiden har man som sagt tre Instanser. I Kjøbenhavn have vi to Instanser, men den ene af disse Instanser, nemlig Kriminal- og Politiretten, kom tilstede før den fri Forfatning under Christian den Ottende. Ganste vist heb det dengang, at det var for at